

Hladnica ob tvornici.

(V spominsko knjigo A. K-i.)

Tihota bajna,
Mirna, tajna,
Na ljubem vrtu spava,
Kjer s cvetom vetrič poigrava,
Kjer izmed pisane gredice
Dviguje sleme se hladnice.
Oj tajni mir,
Ti sreče vir!

— — —
A tamkaj vrté se kolesa,
In zemlja se stresa,
Ker kládivo poje
Si pesmice svoje.
Železo goreče
Iskrí se žareče,
Da žarki leté,
Leté in besné.
Zdi jeze se pena
Ti iskra ognjena,
Mogočno vršanje
Železa jokanje.

Zastonj, železo, tvoj jok!
Zastonj, železo, tvoj stok!
Ne brani železa
Razžarjena jeza;
Brezčutna je iskra ognjena,
Brezčutna moč je plamena;
Brezčutne jeklene osi,

Brezčutna je voda studena,
Ki bučno v propade bobni,
Kolesje vrti.
Železo gorí in zgoreva
Od mraka do dneva,
Od dné do nočf
Gorí in gorí,
Dokler železa se trdega sila
Ni sílnejši moči vpognila.

* * *
Glej, tvornica mračna
Podoba srcá,
V katerem boj strastij
Srdito divjá!
Razdene ti vse in vse ti zatrè
In vse pomorí ta ogenj strastij.
Nebesa zaprè, pekel ti zažgè,
In mlade moči ti vse zaduší,
In peče te noč in dan
Ta strastni ogenj strašan!
Zatorej podobo hladnice
Ohrani ti dobro srcé!
Krog njega cvetó naj cvetice,
Kreposti cvetice lepé.
Prilivaj jim zvesto in nič se ne boj,
Sam Stvarnik srcá bo čul nad teboj,
Da solza ne bo ti skalila očesa,
Da boš že na svetu imela nebesa!

F. S. Finžgar.

Celje in okolica.

(Národno društvene črtice. Poleg raznih spisov sestavil *Andrej Fékonja*.)

Opazili smo, govoreč o Celju in okolici v povestnem delu¹⁾, da so Slovenci sploh uživali le kaj malo samostalne slobode. Podlegli so bili že davnim Rimljanom; a ko so bili pozneje priklenjeni k Nemčiji, izgubili so v kratkem izvečine vse, celó lastovitost svoje zemlje.

Rimska kultura, akoprav po burni selitvi narodov jako oslABLJENA, ohranila se je sicer dolgo živa v zapadu v skrbi samih barbarskih vladarjev. In v tej smeri je delal celó še cesar Karol Véliki. A za Karlmana in Arnulfa so nove premene povsem preobrazile tudi slovenske pokrajine.

„Od tedaj“ — tako piše prof. Sime Ljubić — „je ta plemenita veja jugoslovanske obitelji izgubila svojo prirodno slobodo in malo da ne svoj národni značaj, pa je postala stoletna ro-

binja nemškega nasilja in surovstva. Od tedaj nam povestnica včasih beleži samo imena Štajerske, Koroške in Kranjske: ali o Sloveniji, o domovini slobodnih Slovencev, ona molči. Vendar imajo zgodovino tudi oni, in to zgodovino dosti sijajno, dasi samo pasivno. Nad tisoč let traja že njihova borba ali za življenje ali za smrt. Ta borba še ni zvršena; ali vidi se že sedaj, da so zmagali Slovenci z neusahljivo močjo svojih krepostij in svojega duha vse tako številne protivnike.

Slovenci so se morali klanjati nemškemu cesarjem; ali ti cesarji so izginili iz njihove pameti; propalo je isto cesarstvo nemško, dočim bije še danes živo in čvrsto žila njihovega národnega života. Morali so vsprejemati trde zapovedi nemških hercogov, markgrofov in grofov; ali niso se nikdar z njimi sprijateljili, temveč so pritisnili znamenje národne graje v svojih

¹⁾ „Dom in svet“ 1895, 336 sl.